

Tisztelt Irótárs!

Midőn ez előtt két évvel a „Szépirodalmi Figyelőt“ megindítottam, oly czéllal s reményben tettem azt, hogy a nagyon is szétszórt irodalmi erőket egy gócz köré csoportosítsam, oly lapot hozván létre, mely, ha bár kisded mérvben, válogatott gyűjteményt mutasson fel mindabból, a mit szépirodalmunk, fejlődésének akkori színvonalán, kiállítani képes vala. Ugy gondolám, hogy irodalmi viszályokba még addig nem elegyült és üzérkedő vállalatok által hitelében nem csökkent nevem elégséges vonzerő s erkölcsi biztosíték lesz, mind irótársaimra nézve, hogy bizalommal csatlakozzanak hozzám, mind a közönség irányában, hogy lapom kellő pártolása által lehetségessé tegye tiszta szándékom valósítását. De reményem csak részben teljesült. Abban csalódtam-e, hogy több vonzalmat képzeltem magam iránt irótársaimnál mint igazán volt? vagy elmulasztám megtenni mindjárt eleinte a kellő lépéseket megnyerésökre? vagy kötelezettség, hajlam, megszokás annyira más laphoz csatolta őket, hogy az enyémet sokan elégnék tarták egyszerűen tudomásul venni? vagy önálló irodalmi, szerkesztői működés, nyugalomvágy, másnemű életgond s részint a hamar bekövetkezett politikai lendülés foglalta-e el őket? Elég a hozzá, többen elmaradtak, kiket vártam, kiket szívesen üdvözöltem volna, s állandó munkatársakul leginkább amaz egynehány régibb íróra levék szorítva, kiknek személyes barátságával dicsekedhetem. Így történt, hogy lapomban nagyobb tért kelle engednem a tudományos és bírálati résznek, mint eleinte szándékom volt, s ez által (noha az irodalomnak így sem tettem hasztalan szolgálatot) annak a veszélynek lőn kitéve folyóiratom, hogy a közönség csupán időtöltést kereső vagy tisztán szépirodalmi művek iránt fogékony része nem találván elég élvezetesnek, mind inkább amaz állandó de kisded számú közönségre szorítkozzék, mely az efféle olvasmányok által érdeklődik. Azonban e közönség (noha örvendetes, hogy már van), nem elegendő arra, hogy egy ily folyóiratot — nem mondom: *fentartson* (mert ha csupán *tengődés* volna a cél, sokáig eltenghetne), de hogy *virágzó állapotra emeljen*, a mi nélkül a kitűzött czélt elérni nem lehet. Ennek meggondolása birt engem rá, hogy a Szépirodalmi Figyelő körül oly módosításokat kísértsek meg, a melyek, míg egy részről nagyobb közönségre nyújtanak kilátást, más részről lehetővé tegyék nekem irótársaimat szorosabb és állandó csatlakozásra szólítani fel, őket előre biztosítván, hogy lapom köré gyűjtendő, nem kívánok tőlük anyagi áldozatot.

Azon meggyőződésben, hogy egy *tartalmilag* jó szépirodalmi (s általános műveltség terjesztő) lap az, melyre a közönségnek, könnyebb olvasmányul, most leginkább szüksége van, tervem alapját e két pontra helyezem:

1. Hogy legfőbb, mondhatnám minden figyelem a tartalom *becsére* s a lehetőségig folytonos jóságára fordítandó.
2. Miután — középszerű pártolás mellett — nincs remény ahhoz, hogy mind a külső kiállítás fényét, mind a válogatott tartalom költségeit megbirhassuk: egyelőre a képeket, mellékleteket, díszít-

ményeket megszorítva, minden súly az írók díjazására fektetendő; a díjazást akkép intézve, hogy az a lap *kelendőségével arányban növekedjék*. Ha aztán a pártolás idővel reményen fölüli mértékben mutatkoznék: akkor lenne mód, küldíszre is költségesebben áldozni.

Ezekből indulva ki, tervem vázlata e következő:

1. A „Szépirodalmi Figyelő“, módosult tartalmához képest, czimét is megváltoztatja és lesz: „KOSZORÚ“. Ez utóbbi név nem akar fenhéjázni, vagy koszorúkat osztani és fogadni el, csupán annak symboluma, hogy a magyar írók egy koszorúban nyújtják itt műveiket a közönségnek.

2. A „Koszorú“ megindul jan. 1. 1863. s megjelen a Figyelő alakjában, de fél ívvel megbővítve, hetenkint egyszer. A „Figyelő“ éve october végével lejárván, két óra megszűnik, részint hogy az előfizetési határidő a naptári évvel öszhangzásba jöjön, részint az új lap előkészületei végett.

3. De a „Koszorú“ fenállása csak úgy tekinthető biztosnak, ha mintegy 1000 előfizetője találkozik. Ha ennyi számra december utolsó napján valószínű kilátása nem lesz, akkor meg sem indul. Ha decemberben remény mutatkozik: úgy megindul a lap, de csak úgy foly tovább az első félévénél, ha e fél év alatt megbizonyúl, hogy várakozásában nem sokat csalódott. Különben az első félévvel megszűnik, azon szomorú tapasztalással gazdagodva, hogy nálunk nincs még oly közönség, mely tisztán *tartalméért* becsülne szépirodalmi lapot. E feltétel a közönségnek előre, még a programmban, tudtul adatik, hogy a lap meg nem indulása vagy oly hamari megszűnése mindenkinek érthető legyen.

4. A „Koszorú“ *főlapja* szépirodalmi; u. m. kötött és kötetlen alaku költői dolgozatok; továbbá (nem *szorosan* tudományos) aesthetikai, társadalmi, általános műveltség terjesztő czikkek (ide vonhatók lévén pl. föld- és népisme, utazás, historia, sőt némely általánosb érdekű tudományág egyes mozzanatai vagy körrajza is, mivel közönség számára, kellemesen előadva); melléklapja vagy *tárczája*: bíráló, ismertető, mulattató tartalommal; u. m. könyvismertetések, kivonatok, jelesb műveknél tüzetes bírálatok is; életképek, genre-ek, mindenféle szépirodalmi skizzek; apróbb irodalmi, művészeti, társadalmi közlések a bel- és külföldről, ismeretterjesztő, vagy érdekes notice-ok, színbírálat, könyvészet, szóval mind az, minek egy úgy nevezett *literaturai* lapban helye van. Nagyobb változatosságra, kevesebb *szakzszerűsége*, több általános érdekre törekszik, mint a „Figyelő“.

5. A „Koszorú“ minden író, ki előlegesen csatlakozik hozzá, s általában minden olyat, ki (nem lévén csupa kezdő) a díjazásra igényt tart, ha művét elfogadja, tisztességesen díjaz. A díjazásra nézve 1000 előfizető vétetvén sinórmértékül: egyelőre így állapítatik meg. *Prózáért*, kidolgozott eredeti munkánál (minők az előczikkek, a novellák vagy más folyóbeszédű költői dolgozatok, tüzetes bírálatok, nem csak mutatványszerű hanem eredeti könyvismertetések, s általában minden, formába kerekedő aesthetikai, társadalmi, általános műveltségre tartozó czikkek) a lapnak egy ívétől 40 ft.; könnyebb munkánál (mint pusztá mutatványok nagyobb eredeti műből, fordított novellák vagy más kötetlen nyelvű költői dolgozatok, oly átdolgozások, hol a fordítás vagy mutatvány-képeni idézet a túlnyomó, külföldi folyóiratokból átvett notice-ok, apróbb czikkek, szóval minden kevesebb fáradsággal és mügonddal járó dolgozatok), ivenkint 20 ft. — *Vers-költeményért*, a darab jóságát (némileg terjedelmét is) tekintve: 20, 15, 10 ft.; fordításoknál: 15, 10, 5 ft. Közönséges lyrai versnél nagyobb terjedelműek külön számítás alá esnek. Díj nélkül a „Koszorú“ csak a szerző világos lemondása esetében, vagy oly kezdőktől ad művet, kiket csupán művek kiadása által is elégnék tart buzdítani.

Ha az első fél év folytán az előfizetők száma oly örvendetes szaporodást mutatna, hogy az alapul vett 1000-et meghaladná: akkor a föntebbi díj minden 100 előfizető után *aránylag emeltetik*; azaz, ha 1000-től 40 ft., 1200-tól már 48 ft., 1500-tól 60 ft. számíttatik az író javára s e pótlék *utólag* is hozzáadatik a díjhoz. Ha ellenben a lap, a 3-dik pont szerint, arra lenne kárhóztatva, hogy az első félévvel megszűnjék, akkor, és csupán e hat óra, venné igénybe a szerkesztő, hogy t. munkatársai írói díjukat az előfizetők arányában leszállíttatni engedjék s ez által bukását enyhíteni sziveskedjenek.

6. Hogy azonban a közönség bizalma előre felébredjen a lap iránt, szükség, hogy egy csoportban lássa azok neveit, kik a lapba dolgozni ajánlkoznak, annál fogva kérem mielőbbi becses választ arra nézve, *remélhetem-e és mily mértékben* Kegyedtől, hogy lapomat támogatni fogja, egyszersmind felhatalmazást, hogy becses nevét a programmba kitehessem.

Kizárólagos csatlakozást nem kívánok (hanemha valaki önkint úgy akarná), csupán azt, hogy mindenkor számíthassak szives támogatásra, hogy lapomnak némi előnye legyen mások felett, s hogy a

179

beküldött mű iránt netaláni észrevételeim meghallgattassanak. Jól tudom, hogy az írók efféle csoportosítása tekintetében egy vállalat már megelőzte az enyémet; azonban nincs okom utánczás vádjától félni, mert én már akkor foglalkoztam e tervvel, midőn amarról még semmi tudomásom nem volt. Azon t. íróársaimtól, kik az érintett vállalatnál szavukat adták, egyáltalában nem kívánom, hogy kötelezettségüktől elálljanak; azt azonban remélem, hogy miután oda sem kötötték le magukat kizárólag, becses dolgozataikat lapomtól sem vonják meg. Hasonló reményben vagyok azon t. íróársaim felől is, kik egy vagy más formában más lapnál is vannak kötelezve: a nélkül, hogy onnan elvonni akarnám, szives közreműködésüket ohajtóm s elvárom az én lapomhoz is, mely tulajdonkép nem is az enyém, hanem mindnyájunké, az irodalomé, mert ennek hitele, méltósága, lehetne mondani becsülete, kívánja egy ily organum létre hozását.

Fogadja szives üdvözetemet!

Pest, october 15-én 1862.

Tisztelője

Arany János m. k.

Kéri!

80/10

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Nagyd.

Taddy Sevens normal, trichotels
rel

202